

UZASADNIENIE

wyroku z 23 listopada 2020 r.

Powódka M. K., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w pozwie skierowanym przeciwko (...) S.A. w W. domagała się zasądzenia na jej rzecz 60 000 zł oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że dochodzona kwota stanowi zadośćuczynienie za śmierć matki M. B. (1), która 8 sierpnia 2013 r. uległa wypadkowi. W wyniku tego zdarzenia matka powódki doznała rozległych obrażeń ciała, była hospitalizowana, a następnie zmarła. (k. 2-5).

Pozwana (...) S.A. w W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu.

W uzasadnieniu strona pozwana zakwestionowała swoją odpowiedzialność co do zasady, jak i co do wysokości, wskazując, że pomiędzy wypadkiem z 8 sierpnia 2013 r. a śmiercią M. B. (1) nie zachodzi związek przyczynowo - skutkowy. (k. 61-64)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

8 sierpnia 2013 r. w miejscowości S. doszło do wypadku drogowego, podczas którego J. Ł. kierująca pojazdem marki T. (...), nr rej. (...), nie zachowała należytej ostrożności i nienależycie obserwowwała przedpole jazdy, doprowadzając do najechania na tył poprzedzającego ją pojazdu marki S. (...) o nr rej. (...), który następnie uderzył w znajdujący się przed nim samochód marki R. (...), nr rej. (...), w wyniku czego pasażerka pojazdu S. (...) M. B. (1) doznała obrażeń ciała w postaci podbiegnięć krwawych powłok głowy, złamań VI i VII żebra po stronie lewej, złamania kości śródrezcza lewego, zwichnięcia stawu łokciowego prawego oraz licznych złamań w obrębie miednicy, w tym złamania talerza biodrowego lewego, złamania dolnej części stawu krzyżowo-biodrowego lewego, naruszających prawidłowe funkcjonowanie narządów ciała na okres powyżej 7 dni. Sprawczyni wypadku została skazana prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Zawierciu za przestępstwo z art. 177 § 1 k.k. w sprawie o sygn. akt II K 854/00.

(**dowód:** wyrok SR w Zawierciu z 19 lutego 2015 r., sygn. akt II K 1252/14)

Po wypadku M. B. (1) była hospitalizowana od 8 sierpnia 2013 r. do 23 września 2013 r. w Oddziale (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) w S., gdzie rozpoznano u niej uraz wielonarządowy, obustronne złamanie kości łonowych i kulszowych, złamanie kości biodrowej, stabilne złamania trzonów kręgów C6 i C7, złamanie żeber IV i V, stłuczenie płuc, zwichnięcie prawego stawu łokciowego, złamanie postawy II kości śródrezcza lewego, stłuczenie głowy, obustronne stłuczenie kolan i podudzi, infekcję dróg moczowych. Po uzyskaniu stabilizacji stanu ogólnego M. B. (1) została wypisana do domu.

(**dowód:** historia choroby i pobytu w Oddziale (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) w S. – k. 122)

Po wypadku stan psychiczny M. B. (1) uległ załamaniu – przestała poznawać swoją rodzinę, nie miała woli życia, niechętnie uczestniczyła w rehabilitacji, nie pozostawała w logicznym kontakcie z otoczeniem. W okresie od 23 września 2013 r. do 31 października 2013 r. M. B. (1) przebywała w Zakładzie (...) w K.. U M. B. (1) stwierdzono wówczas zespół psychoorganiczny otępienny.

(**dowód:** zeznania powódki M. K. – protokół rozprawy z 9 kwietnia 2019 r. – k. 81/2-82; karta informacyjna z (...)– k. 16, 20)

Z Zakładu (...) w K. M. B. (2) została wypisana 31 października 2013 r. na żądanie rodziny przed uzyskaniem pełnej sprawności. 28 listopada 2013 r. M. B. (1) została przyjęta do Oddziału Ratunkowego Szpitala (...) w B. z cechami

odwodnienia, z towarzyszącymi nudnościami, wymiotami oraz biegunką, skąd 29 listopada 2013 r. wyrównana oddechowo i krążeniowo, przytomna w prostym kontakcie słownym, okresowo z dominującymi cechami zespołu psychoorganicznego została wypisana za zaleceniem płynoterapii w ramach (...).

(dowód: historia choroby z (...) w B. – k. 102)

30 listopada 2013 r. M. B. (1) została ponownie przywieziona do Szpitala (...) w B.. Podczas konsultacji w (...) stwierdzono, że pacjentka jest w stanie ogólnym ciężkim, podsypiająca, z nieznaczalnym ciśnieniem tętniczym i objawami niewydolności krążeniowej. Po przyjęciu na Oddział (...) o godz. 23:05 M. B. (1) zmarła.

(dowód: historia choroby, karta zgonu – k. 102)

Bezpośrednią przyczyną śmierci M. B. (1) były zmiany chorobowe samoistne pod postacią ostrej niewydolności krążeniowo-oddechowej. W zakresie układu krążenia stwierdzono u M. B. (1) schorzenia samoistne takie jak: miażdżycza naczyń tętniczych dużego stopnia wrzodziejąca głównie aorty, naczyń wieńcowych, naczyń podstawy mózgu, poszerzenie całego serca, zwłóknienie i zwapnienie płatków zastawki aorty, tętniakowate poszerzenie aorty. Czynnikiem powodującym załamanie się stabilności funkcji układu krążenia było szybkie i intensywne odwodnienie wynikające z biegunki i wymiotów, u osoby obciążonej licznymi schorzeniami, w również układu krążenia. Brak jest podstaw do uznania istnienia związku przyczynowo-skutkowego między obrażeniami doznanymi przez M. B. (1) w zdarzeniu drogowym z 8 sierpnia 2013 r. a jej śmiercią 30 listopada 2013 r.

(dowód: opinia biegłego z zakresu medycyny wypadkowej – k. 150-158; opinia uzupełniająca – k. 176-178; opinia uzupełniająca nr 2 – k. 196-197; ustna opinia uzupełniająca – protokół rozprawy z 29 września 2020 r. – k. 239; sprawozdanie sądowo-lekarskie – k. 343-349, akta 2 Ds. 514/14; opinia uzupełniająca – k. 357-358, akta 2 Ds. 514/14; protokół oględzin zewnętrznych i sądowo lekarskiej sekcji zwłok – k. 213-217, akta 2 Ds. 514/14)

W dacie wypadku M. B. (1) liczyła 77 lat i leczyła się z powodu chorób układu krążenia (nadciśnienie tętnicze, choroba niedokrwienności serca, uogólniona miażdżycza), reumatoidalnego zapalenia stawów oraz schorzeń układu ruchu (endoproteza stawu biodrowego). M. B. (1) była osobą ogólnie sprawną, utrzymywała stały kontakt z rodziną, w tym z córką M. K. i jej dziećmi. Relacje powódki z matką były silne – M. B. (1) była ważną osobą w życiu powódki, która wspierała ją, służyła radą, pomagała w opiece nad dziećmi. Wymienione często się odwiedzały, spędzały razem święta, dzwoniły do siebie. Z chwilą wypadku, a następnie śmierci M. B. (1) życie rodzinne uległo załamaniu – ojciec powódki zachorował na depresję i rok po śmierci żony zmarł. M. K. po pogrzebie matki zaczęła zażywać leki uspokajające, które bierze do dzisiaj nie mogąc się uporać ze stratą bliskiej osoby.

(dowód: zeznania powódki M. K. - protokół rozprawy z 9 kwietnia 2019 r. – k. 81/2-82)

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na zeznania powódki M. K. w zakresie, w jakim dotyczyły przebiegu leczenia jej matki oraz relacji, jakie miała ze zmarłą. Ponadto podstawę ustaleń faktycznych stanowiły dowody z dokumentów przedłożonych przez strony, których autentyczność i treść nie budziła wątpliwości Sądu i nie była kwestionowana przez strony, a także opinie biegłych, których zasięgnięto zarówno w tym postępowaniu, jak w i toku sprawy karnej.

Sąd w całości podzielił opinię biegłego lekarza medycyny sądowej, którą uznał za rzetelną, przekonującą i pełną. Wynika z niej, że przyczyną zgonu M. B. (1) nie były urazy doznane w wyniku 8 sierpnia 2013 r., lecz niewydolność krążeniowa w wyniku odwodnienia. Zarzuty do tej opinii złożyła powódka, która nie zgadzała się z jej wnioskami i domagała się przeprowadzenia dowodu z opinii innego biegłego. Sąd pominął ten dowód jako zmierzający do przedłużenia postępowania (art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c.). Okoliczność wpływu wypadku na zgon matki powódki została bowiem wyjaśniona zarówno w opinii biegłego lekarza medycyny sądowej powołanego w tym postępowaniu, jak i w opinii sporządzonej na potrzeby procesu karnego, w której biegli sformułowali tożsame wnioski, wykluczając obrażenia doznane w wypadku jako przyczynę śmierci M. B. (1). Zaznaczyć przy tym należy, że niezadowolenie strony z opinii biegłego nie może stanowić wyłącznej podstawy do uwzględnienia wniosku o przeprowadzenie dowodu z

opinii innego biegłego. Granicę obowiązku prowadzenia przez Sąd postępowania dowodowego wyznacza ocena czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy.

Sąd pominął również wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii, uznając, że okoliczności, które mając być wykazane tym dowodem nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Z opinii biegłego lekarza medycyny sądowej wynika, że urazy, jakich doznała powódka mogły mieć wpływ na dynamikę zmian otępiennych, jednak wystąpienie u matki powódki psychoorganicznego zespołu otępiennego nie było przyczyną zgonu M. B. (1), zatem wyjaśnienie okoliczności związanych ze stanem jej zdrowia psychicznego nie ma wpływu na rozstrzygnięcie sprawy (art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie strona powodowa wywodziła swoje roszczenie z art. 446 § 4 k.c., w myśl którego sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten nie stanowi jednak samodzielnej normy prawnej, do zdekodowania której niezbędne jest ustalenie spełnienia przesłanek odpowiedzialności cywilnej na podstawie innych regulacji dotyczących czynów niedozwolonych, m.in. dotyczących odpowiedzialności samoistnego posiadacza mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody statuowane w przepisie art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c. Zgodnie natomiast z ogólnymi regułami odpowiedzialności odszkodowawczej, o których mowa w art. 361 § 1 k.c. konieczne jest wykazanie, że doszło do zdarzenia, z którym na określonych zasadach normy prawne wiążą obowiązek naprawienia szkody przez dłużnika, szkody (majątkowej bądź niemajątkowej) oraz związku przyczynowego, pozwalającego ustalić, że zdarzenie jest przyczyną szkody.

Dopiero wykazanie przesłanek odpowiedzialności deliktowej po stronie sprawcy zdarzenia aktualizuje odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń. Zasada ta znajduje wyraz w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2214 z późn. zm.), zgodnie z którym z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Ubezpieczyciel odpowiada w granicach odpowiedzialności sprawcy szkody za normalne następstwa działania bądź zaniechania, z którego szkoda wynikła. Stosownie natomiast do art. 822 § 4 k.c. uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Przenosząc powyższe na kanwę niniejszego stanu faktycznego wskazać należy, że powódka wykazała, iż miało miejsce zdarzenie, z którym system prawny wiąże obowiązek naprawienia szkody (wypadek drogowy, w którym obrażenia ciała poniosła M. B. (1)), jak również, że nastąpiła śmierć osoby dla niej najbliższej. Nie wykazano jednakże, że pomiędzy wypadkiem z 8 sierpnia 2013 r., a śmiercią matki powódki występuje adekwatny związek przyczynowo-skutkowy, o jakim mowa w art. 361 § 1 k.c. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że dla stwierdzenia w określonym stanie faktycznym adekwatnego związku przyczynowego należy po pierwsze, ustalić, że zdarzenie stanowi warunek konieczny wystąpienia szkody (test *conditio sine qua non*); po drugie zaś wykazać, że szkoda jest normalnym następstwem tego zdarzenia. Ustalenie związku przyczynowego na gruncie art. 361 § 1 k.c. wymaga zatem zbadania, czy dane następstwo (skutek) pojawiłoby się w nieobecności zdarzenia wskazanego jako przyczyna oraz czy badany skutek szkodowy jest normalnym następstwem przyczyny. Jeśli okaże się, że gdyby czynnik, wskazany jako przyczyna szkody, nie wystąpił, a mimo to szkoda powstałaby, to jest to równoznaczne z nieistnieniem obiektywnego związku między badanymi elementami. Z kolei dla określenia normalnych następstw należy w sposób obiektywny ustalić, czy prawdopodobieństwo skutku zwiększa się każdorazowo wraz z wystąpieniem przyczyny danego rodzaju. Skutek ten nie musi być typowym następstwem zdarzenia - przyjmuje się, że normalność następstw nie jest pochodną ich typowości, lecz raczej kwestią zdatności przyczyny do wywołania określonego rodzaju skutków. Związek pomiędzy

działaniem czynnika sprawczego a szkodą nie musi mieć charakteru bezpośredniego. Następstwa zdarzenia mogą mieć charakter pośredni, jednakże każde kolejne zdarzenie z ciągu musi być koniecznym warunkiem wystąpienia następnego, a powiązanie między zdarzeniami mieć normalny charakter.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w tej sprawie wynika jednoznacznie, że śmierć matki powódki M. B. (1) nie miała związku z wypadkiem samochodowym z 8 sierpnia 2013 r. Przyczyną zgonu wykazaną w protokole sądowo-lekarskiej sekcji zwłok z 3 grudnia 2013 r. były zmiany chorobowe samoistne pod postacią ostrej niewydolności krążenia (k. 213-217). Wniosek ten został podzielony także w opinii sporządzonej na potrzeby procesu karnego przez biegłych z Pracowni Ekspertyz Sądowo-Lekarskich (...)w K., którzy stwierdzili, że brak jest podstaw by łączyć w świetle zasad opiniowania sądowo-lekarskiego, w kategoriach związku przyczynowego, obrażenia doznane w wypadku i ich następstwa, ze zgonem pokrzywdzonej. Urazy te mogły jedynie zdynamizować w niemożliwym do oszacowania stopniu proces niewydolności krążeniowej. (k. 343-349, 358-359). Do opinii tej przychylił się Sąd Rejonowy w Zawierciu, który wyrokiem z 19 lutego 2015 r., sygn. akt II K 1252/14, skazał oskarżoną za wypadek, a nie wypadek ze skutkiem śmiertelnym. Również w ocenie biegłego lekarza medycyny sądowej, którego opinii Sąd zasięgnął w toku procesu, przyczyną zgonu M. B. (1) była niewydolność krążeniowa, której czynnikiem wyzwalającym stało się szybkie i intensywne odwodnienie nałożone na liczne schorzenia M. B. (1), w tym schorzenia układu krążenia (nadciśnienie tętnicze, choroba niedokrwienna serca, uogólniona miażdżyca). W momencie śmierci matki powódki leczenie bezpośrednich skutków wypadku z 8 sierpnia 2013 r., tj. urazów w postaci złamań, krwiaków, stłuczenia głowy, żeber i kręgosłupa zostało zakończone. Również pogorszony po wypadku stan psychiczny M. B. (1) nie miał wpływu na jej zgon, gdyż odwodnienie organizmu było związane z układem pokarmowym, a nie zmianami otepiennymi. Zauważyć przy tym należy, że w opinii sporządzonej przez Pracownię Ekspertyz Sądowo-Lekarskich (...) w K. wystąpienie u M. B. (1) zespołu psychoorganicznego zostało powiązane z wykrytymi podczas badania TK głowy uogólnionymi zanikami korowo-podkorowymi oraz miażdżycą tętnic (k. 348 v.)

Powyżej przedstawione, jednoznaczne wnioski co do przyczyny zgonu M. B. (1) nie pozwalają przyjąć, że śmierć matki powódki mieści się w kręgu normalnych następstw wypadku z 8 sierpnia 2013 r. W związku z tym nie jest spełniona podstawowa przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 361 § 1 k.c., jaką jest istnienie związku przyczynowo - skutkowego między zdarzeniem, a szkodą. Do śmierci matki powódki doszłoby bowiem bez względu na to, że była uczestniczką wypadku 8 sierpnia 2013 r. Wypadek nie stanowił zatem warunku koniecznego śmierci M. B. (1), co wyklucza możliwość uznania, że zdarzenia te pozostają choćby w pośrednim związku przyczynowo - skutkowym. Dekompletacja przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej wyklucza zatem obowiązek naprawienia szkody niemajątkowej przez pozwanego jako ubezpieczyciela posiadacza pojazdu mechanicznego. Z tych przyczyn powództwo podlegało oddaleniu (pkt I wyroku).

O kosztach Sąd orzekł w oparciu o art. 102 k.p.c., który pozwala w przypadkach szczególnie uzasadnionych na nieobciążenie strony przegrywającej kosztami procesu, uznając, że przemawia za tym charakter niniejszej sprawy. Przedmiotem postępowania było roszczenie o charakterze odszkodowawczym za śmierć osoby bliskiej, zaś powódka mogła być w pewnym stopniu subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia w momencie wytoczenia powództwa. Nadto Sąd miał na uwadze, że sytuacja materialna powódki nie jest na tyle dobra, by stać ją było na ponoszenie wysokich kosztów, co znajduje potwierdzenie w zwolnieniu powódki od obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu postanowieniem z 4 stycznia 2019 r. (k. 55). Nie oznacza to jednak, że powódka nie powinna zostać obciążona chociaż częścią kosztów procesu, na które złożyły się także koszty sądowe. W związku z tym Sąd nakazał ściągnąć od powódki jako strony przegrywającej na rzecz Skarbu Państwa 2259,66 zł tytułem wynagrodzenia biegłego uiszczanego w postępowaniu tymczasowo przez Skarb Państwa (art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 k.p.c.).

ZARZĄDZENIE

1. odnotować uzasadnienie;
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron

3. kal. 14 dni.

N., 17 grudnia 2020 r.